

ЕДГАР АЛЪН ПО СЯНКА ПРИТЧА

Превод от английски: Георги Славов, 1966

chitanka.info

*Да! Ако ще би и в долината
на сянката да прекрача...*

Псалом от Давида

Ти, който четеш, си все още сред живите, но аз, който пиша, отколе вече ще да съм извървял своя път към селенията на сенките. Защото, истина говоря, невнятни неща ще станат, незнайни неща ще се разкрият и несчетни лета ще се изнижат, дорде хората спрат очи върху тази хроника. А тогаз, когато спрат очи, едни няма да хванат вяра, други ще се усъмнят, но ще се намерят и неколцина, на които не малко храна за размисъл ще дадат писмената, изсечени тук с железния резец.

Годината бе година на ужас и на изпитания, по-безпределни от ужаса, за които няма още име на тази земя. Защото безчет знамения и поличби се явиха; и надлъж, и нашир, над море и над суша в необятния простор Чумата размахваше черни криле. Ала за онези, които разбираха езика на звездите, не убягна прокобата, изписана по небесата; и за мен, гърка Оинос, един измежду тях, бе напълно ясно, че е настъпило вече голямото слънчево противостоене на седемстотин деветдесет и четвъртата година, когато в дома на Ариес^[1] планетата Юпитер се съчетава с червения пръстен на гибелния Сатурн. Духът на неведомото, който витаеше в небесата, ако не изпадам в прекалено голяма заблуда, намери израз не само във физическата орбита на планетата Земя, но и в душата, въображението и помислите на целокупното човечество.

Над потири хиоско вино, между стените на патрициански дом в мрачния град на име Птолемаис, седяхме ние, седмина, през нощта. Към нашата зала нямаше друг вход освен грамадната бронзова врата — вратата, изработена от занаятчията Коринос, и бидейки дело на изкусен майстор, тя се залостваше отвътре. А черните завеси в мрачната стая укриваха от взора ни луната, посърналите звезди и безлюдните улици... ала не успяваха да прогонят прокобата и спомена за Злото. Край нас витаеше нещо, което не ми се удаваше напълно ясно да проумея... нещо, и материално, и нематериално... нещо угнетително в атмосферата... някакво усещане, сякаш тедушат...

безпокойство... и над всичко тегнеше онова ужасяващо състояние на съществуването, когато нервите са изопнати, сетивата — изострени и будни, а могъществото на съзнанието лежи унесено в дрямка. Смъртна тегота бе надвиснала над нас. Усещахме я как налива крайниците ни... покъщнината... потирите, от които пиехме; всичко бе подтиснато от нея, отпуснато... всичко освен пламъците на седемте железни светилника, озаряващи нашия пир. Възправяйки се в удължени, стройни, светливи силуети, те горяха бледи, съвсем неподвижни; а в огледалото, изплувало от тяхното сияние върху кръглата абаносова маса, около която седяхме, всеки от нас присъстващите съзираше бледината на собствения си лик и неспокойния блясък в сведените очи на другарите си. При все това се смеехме и се веселяхме кой както може... но някак неестествено и пресилено; пеехме песните на Анакреон, което бе чиста лудост; пиехме без мяра, макар и пурпурното вино да ни напомняше кръв. Защото в залата имаше още един присъстващ в лицето на младия Зоил. Мъртъв, той лежеше изопнат в цял ръст, загърнат в саван; добрият и злият дух на пиршеството. Уви! Той не взимаше участие в нашето увеселение, само лицето му, обезобразено от чумата, и очите, в които Смъртта не бе успяла да угаси напълно пламъка на гибелната треска, само те единствени сякаш проявяваха онова любопитство към нашата веселба, каквото мъртвите навярно биха могли да проявяват към веселбата на тези, чиято смърт е пред прага. Макар и да усещах — аз, Оинос, — че очите на покойника се взират в мене, пак се мъчех да не пускам до съзнанието си горчивината на техния израз, втренчено забивах поглед в гълбините на абаносовото огледало и с гърлен, звучен глас пеех песните на Теиосовия син. Ала малко по малко песните ми глъхнеха, ехото от тях се рееше далече-далече нейде сред черните траурни драперии на залата, изгуби сили, накрая се превърна в неразличим отглас и тъй замря. И ето — из черните драперии, където отзвучите от песента замряха, към нас пристъпи тъмна и неясна сянка — сянка, каквато човешкият силует би хвърлил, когато месецът тегне ниско в небесата: но това не беше сянка ни на човек, ни на бог, ни на друго някое познато нам същество. Миг-два, трепетна, тя се лута из драпериите, дордето най-после ярко се открие върху бронзовия лик на вратата. И при все това сянката бе смътна, безформена, неясна, бе сянка нито на човек, ни на божество: ни на гръцко божество, ни на халдейско божество, нито

дори на египетско божество. И там спря тя, сянката, на бронзовия праг, под арката на двете колони, ограждащи вратата, закова се неподвижна и безмълвна и така остана. А вратата, при която сянката се спря, беше, ако паметта ми не ме мами, точно срещу нозете на младия Зоил, загърнат в саван. И ние седмината, виждайки как сянката се появява измежду драпериите, не посмяхме да я погледнем открито, само сведохме очи и втречено забихме взори в глъбините на абаносовото огледало. И накрая аз, Оинос, отроних едва чуто няколко слова — попитах сянката къде е нейното обиталище и как се именува. И сянката отвърна:

— Аз съм *сянка* и моето обиталище е близо до катакомбите на Птолемаис, досам мрачните поля на Хелузион, дето те опират о зловонния Харонов канал.

Тогава от ужас и седмината подскочихме разтреперани от столовете, стояхме уплашени и обзети от треска, защото в гласа на сянката прозвънваха тонове, които не бяха тонове само на едно същество, а на множество същества, и от слог на слог, преливайки се, те пронизваха скръбно слуха ни със спомена за дълбоко скътаната в паметта ни и добре позната реч на хиляди и хиляди мъртви другари.

[1] Съзвездие в северното полушарие, под съзвездието Андромеда, дало името си на зодията Овен. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.